

Усипка, утечка, усушка й утруска

Остап Вишня

Чотири найулюбленіших слова на господарському фронті...

Чотири наймодніших слова нашої доби. І всі на "у"...

Було ще одно слово на "у", що так само хотіло було відігравати не меншу (якщо не більшу!) роль на економічному фронті, але те слово своєчасно наткнулося на коліно, од якого (коліна) й вискочило за межі радянських республік.

Уркварт звалося те слово.

Решта "у" живе й далі, буйно й гойно квітне...

Квітнуть ті чотири "у", ростуть, як казкові богатирі, не днями й не часами, а хвилинами, ростуть і вниз, і вгору, й усіма сторонами, вкорінюючись і розгалужуючись, як тропічні ліани, силкуючись укрити весь фронт народного господарства...

І чіпкі їхні парости увивають і "торги", і "хози", і "проди", як хміль увивав колись Плюшкінів тин.

І коли оддалік дивишся на бази економічні, то видає, ніби замість баз тих бачиш самі оті "у"...

Що ж воно ото є ті знамениті "у"?

Розберемось.

УСИПКА. Походить од дієслова "сипатися". Характерна особливість усипки та, що ніколи вона не знаменує собою явища насипать, а завжди в пригоді стає, коли мова мовиться про висипать, хоч корінь скрізь і однаковий.

Усипка — речівник не живий, а розумовий, духовний... Вона дуже тонка штука і пролазить через найменші пори. Бували випадки, коли усипка проходила крізь залізо. Борошно або цукор, примірно, може "усипатися" з залізного або крицевого герметично залютованого посуду... Хоч здохни, а на покладений відсоток висиплеться...

Коли усипка, що називається, переборщить сама себе, то вона переходить тоді в засипку.

Це слово вже інше, його ніхто не любить. Не будемо й ми його чіпати.

Од себе тільки пошкодуємо, що останнього часу не дуже часто усипка в засипку переходить. ' Усипка любить сипкі речі.

УТЕЧКА. Від дієслова "тікати". І знову особливість, та ще яка особливість... Тікати — дієслово, що виключно стосується живих речей. А тут воно само собі зраджує і характеризує виключно неживі речі і до того ще й рідкі: олію, нафту, гас, бензин, спирт і т. ін. Почасти й сипкі.

Чи гадали ви колинебудь, щоб такі речі, як гас там, чи олія, чи жито, тікали?

Уявіть — тікають! Та як іще тікають... Конем не доженеш... Як вискочить, лиха личина, з якогонебудь складу та як двине на Благбаз, так не то що Госконтроль, собакашукач не наздожене...

Особливо прудкими ті речі стають на залізницях у вагонах.

Отак їде собі спокійна така та лагідна нафта якимнебудь переліском. Зирк у вікно — краєвид підходящий... Ростутьростуть у неї ноги, ростутьростуть. Потім як дремене — і нема.

До станції приїздить потяг — нема нафти: втекла.

Коли на якимнебудь складі утечка сильно вже розбунтується, то вона тоді переходить на людей: починають тікати завскладами, заввідділами і т. ін.

УСУШКА. Від дієслова "усихать". Усихають майже завжди найсухіші речі: мануфактура, шкіра, суха садовина, городина і т. ін. І тут особливість. Коли усушка ретельно береться за оті сухі речі й висмоктує з них останні соки, вогкі речі, як, приміром, завскладами (вісімдесят відсотків води), починають розбухати. Соки ті, що їх усушка бере в сухих речах, вона переносить на вогкі речі...

Коли усушка переходить у пошесть (бува й таке), тоді можуть усихати цілі галузі народного господарства, цілі країни, а розбухає тільки невеликий гурт населення.

УТРУСКА. Таке слово є. Що воно значить — чорт його знає. На наш погляд, досить було б і трьох перших. Очевидно, чи хтось когось, чи хтось щось утрушує. Чи щось само втрушується... Не знаю напевно. Якщо моя гадка вірна, то вона повинна закінчуватися, мабуть, трусом...

Що з тими словами робити?

Коли додержуватися теорії "клин клином", то, мабуть, ось що:

- 1) Трусонутти.
- 2) Всипати так, щоб тяжкувато було не тільки щодо "утечки", а й "уходки".
- 3) Посадить на усушку.

Хоч це вже справа практиків. Я — теоретик.